

Джейн Остін

Сендітон

Розділ 1

Двоє, леді і джентльмен, їдучи з Тонбриджа в напрямку узбережжя Сассексу, чомусь вирішили звернути з головного тракту та продовжили подорож по дуже нерівній ґрунтовці. І коли підіймалися довгим узвозом, по дорозі, абияк вимощеній камінням та піском, карета перекинулася. Біда трапилася якраз за маєтком джентльмена, що мешкав поблизу, і проїжджаючи повз який, візник, отримавши наказ звернути вбік, спершу з полегшенням вирішив, що це і є мета пасажирів, а коли здогад не підтвердився, ледве змусив себе проїхати повз, невдоволено насупившись. Він бурчав, знижував плечима, висловлював невдоволення і так немилосердно нахльостував коней, що можна було б запідозрити його в навмисному перекиданні екіпажу (особливо з огляду на те, що карета належала не його господареві), якби дорога одразу після того, як проминули маєток, не стала ще гіршою. Візник з такою урочистою похмурістю запевняв, що далі будь-який транспорт, окрім воза, проїхати не зможе, що не залишалося сумнівів у його щирості.

Усе обійшлося доволі легко завдяки тому, що екіпаж рухався повільно, а дорога була вузькою. Джентльмен першим вибрався з перевернутої карети й допоміг вийти дружині, аж раптом відчув гострий біль у нозі. Вочевидь, вибираючись з-під карети, вивихнув ногу. Саме відчуття сильного болю змусило його замовкнути і перестати докоряти візникові та заспокоювати дружину. Він безсило опустився на узбіччя, не в змозі стояти.

— Зі мною щось не так, — сказав, торкаючись голілки. — Але нічого, люба, — поглянув на дружину з усмішкою, — усе могло бути значно гірше. Що не робиться — то на краще. Можливо, це провидіння змусило нас опинитися тут. Нам зараз допоможуть. А он, здається, і порятунок, — він вказав на чепурну будівлю маєтку, що мальовничо височів неподалік, посеред дерев на пагорбі. — Чи не здається тобі, що це і є потрібне місце?

Дружина дуже хотіла вірити, що все саме так, але через пережитий переляк просто стояла розгублена й охоплена тривогою, не знаючи, що робити чи казати. Побачивши кількох людей, які поспішали на допомогу, вона трохи заспокоїлася. То йшли люди з сіножаті, що прилягала до маєтку, який вони щойно минули. Вони не могли не помітити прикрий випадок і одразу поквалилися до них. Серед інших — ставний, гарний чоловік середніх років із вишуканими манерами — власник цього місця, який саме перебував серед косарів. За ним ішли троє чи четверо найміцніших, що пішли на заклик

господаря, а слідом — решта косарів: чоловіки, жінки й діти, які працювали неподалік.

Містер Гейвуд, так звали власника маєтку, підійшов із ввічливим вітанням, висловивши щире співчуття з приводу нещасного випадку. Він був вельми здивований, що хтось взагалі наважився їхати каретою цією дорогою. Його люб'язність була прийнята з гідністю та вдячністю, і поки кілька чоловіків допомагали візникові поставити екіпаж на колеса, подорожній мовив:

— Ви надзвичайно люб'язні, сер, і я скористаюся вашою пропозицією. Гадаю, що моя травма зовсім незначна, але, знаєте, у таких випадках завжди краще без зволікання звернутися до хірурга. А оскільки дорога, здається, не надто сприяє тому, щоб я сам вирушив до нього, я був би дуже вдячний, якби ви відправили когось із цих добрих людей за хірургом.

— За хірургом, сер? — вигукнув містер Гейвуд. — Боюся, що вам буде важко знайти його поблизу, але, гадаю, ми цілком можемо обійтися й без нього.

— Ні, сер, якщо його немає на місці, то його помічник підійде так само добре, а то й краще. Власне, я б волів, щоб прийшов саме помічник. Хтось із цих добрих людей зможе дістатися до нього за три хвилини, я впевнений. Навіть не питаю, чи бачу я його будинок, — кинув він погляд на маєток, — бо, крім вашого, ми не проїжджали тут жодного.

Містер Гейвуд був у край здивованим і відповів:

— Що, сер! Ви сподіваєтеся знайти хірурга в цьому маєтку? У нашій парафії немає ані хірурга, ані навіть фельдшера, запевняю вас.

— Пробачте, сер, — відповів подорожній. — Не хочу здаватися нечемним, але, можливо, через розміри маєтку або з якоїсь іншої причини ви просто не знаєте цього. Зачекайте, чи я не помилився щодо місця? Хіба я не у Віллінгдені зараз? Це ж Віллінгден?

— Так, сер, це справді Віллінгден.

— Тоді, сер, я можу довести вам, що у вашій парафії є хірург, навіть якщо ви про нього не знаєте. Ось, сер, — подорожній вийняв записник. — Якщо зробите ласку глянути на ці оголошення, які я особисто вирізав учора вранці в Лондоні з «Морнінг Пост» і «Кентіш Газетт», то, гадаю, переконаєтесь, що я не говорю навамання. Тут ви побачите оголошення про розпуск партнерства в медичній справі у цій парафії *«...широка практика, бездоганна репутація, поважні рекомендації, бажання заснувати окрему практику»*. Ось, оголошення в повному обсязі, сер, — сказав, простягаючи дві маленькі вирізки з газет.

— Сер, — відказав містер Гейвуд із добродушною усмішкою, — навіть якби ви показали мені всі газети, що виходять за тиждень по всьому королівству, ви все одно не змогли б переконати мене, що у Віллінгдені є хірург, — він усе ще усміхався. — Я прожив тут усе життя, довгих п'ятдесят сім років від народження, і думаю, що мені було б відомо про існування такої особи. Принаймні можу запевнити вас, що роботи

в нього було б небагато. Звісно, якби джентльмени частіше намагалися проїхати цим узвозом у поштових екіпажах, для хірурга було б розумним рішенням придбати будинок на вершині пагорба. Але що стосується того котеджу, то можу вас запевнити, сер, що, попри охайний вигляд на віддалі, насправді це звичайний здвоєний будинок, як і багато інших у парафії: з одного боку мешкає мій пастух, а з іншого — три старенькі жінки.

Він узяв вирізки, які йому простягли, переглянув їх і додав:

— Думаю, я можу пояснити вашу помилку, сер. Ви сплутали місце. У цьому графстві є два Віллінгдени. Ваше оголошення стосується іншого — Великого Віллінгдена, або Віллінгдена Абатського, що лежить за сім миль звідси, на іншому боці Батла, зовсім у низині. А ми, сер, — додав він із певною гордістю, — не в низині.

— О, я й не сумніваюся, що це так, — відповів подорожній із легкою усмішкою. — Адже щоб дістатися вашого пагорба, нам знадобилося пів години. Ну що ж, напевно, ви маєте рацію і я припустився жахливої помилки — усе сталося в одну мить. Оголошення потрапили мені на очі лише за пів години до від'їзду з Лондона, коли панувала звична перед від'їздом метушня і, як завжди, всі справи доводилося завершувати в останню мить. Ви ж знаєте, що ніколи не вдається владнати всі питання, поки карета не стоїть біля дверей. Отож, задовольнившись побіжним розпитуванням і дізнавшись, що ми справді проїжджатимемо за милу чи дві

від Віллінгдена, я не став з'ясовувати більше... Моя люба, — звернувся він до дружини, — мені дуже шкода, що я втягнув тебе в цю халепу. Але не турбуйся за мою ногу, — продовжив він. — Коли я не рухаюся, вона зовсім не болить. І щойно ці добрі люди впораються з каретою та розвернуть коней, найкращим рішенням буде повернутися назад на поштовий тракт і вирушити до Гейлшема, а звідти вже, не зволікаючи, додому. Дві години — і ми вдома. А там у нас знайдеться усе необхідне. Ковток нашого цілющого морського повітря — і я швидко стану на ноги. Можу вже зараз сказати, що саме морське повітря і купання будуть якраз тим, що потрібно.

Містер Гейвуд у дружньому тоні втрутився в розмову, наполегливо закликаючи не вирушати в дорогу, поки ногу не оглянуть і поки вони не підкріпляться, щиро запрошуючи скористатися його домом для обох цих цілей.

— Ми завжди добре забезпечені всіма звичайними засобами від вивихів і забиття, — сказав він. — А моя дружина та дочки будуть раді допомогти в усьому, що в їхніх силах.

Ледве помітний біль, який пройняв при спробі поворухнути ногою, схилив подорожнього до думки, що користь від негайної допомоги може бути більшою, ніж він припускав спочатку. Швидко порадившись із дружиною і додавши на завершення: «Що ж, моя люба, думаю, так буде краще», він знову звернувся до містера Гейвуда:

— Перш ніж скористатися вашою гостинністю, сер, і щоб розвіяти неприємне враження, яке могла викликати ця, як вам, мабуть, здається, безглузда витівка, дозвольте відрекомендуватися. Моє ім'я Паркер — містер Паркер із Сендітона. Леді — моя дружина, місіс Паркер. Ми повертаємося додому з Лондона. Моє ім'я, можливо, вам невідоме, хоча я далеко не перший представник своєї родини, хто володіє землею в парафії Сендітона. Однак сам Сендітон... про Сендітон ви неодмінно чули, адже про Сендітон чули всі! Найгарніше місце серед нових морських курортів, і, безперечно, найкращий пляж серед усіх уздовж узбережжя Сассексу — найбільш обдарований природою і, безсумнівно, найперспективніший в очах людини.

— Так, я чув про Сендітон, — відповів містер Гейвуд. — Кожні п'ять років з'являється якийсь новий курорт біля моря і стає модним. Найбільше мене дивує, як вони знаходять охочих приїжджати туди! Де беруться ті люди, які мають і гроші, і час, щоб відпочивати? Погано це для країни — неодмінно веде до подорожчання провізії та розбещує бідноту, як ви, напевно, і самі помітили, сер.

— Нічого подібного, сер, нічого подібного! — заперечив містер Паркер із запалом. — Це поширена думка, але глибоко хибна. Вона може бути справедливою для великих, перенаселених місць на кшталт Брайтона, Вортінга чи Істборна, але не для маленького села, як Сендітон, яке за своїми розмірами просто не здатне зазнати жодних негативних наслідків цивілізації. Адже

ЗМІСТ

Розділ 1	3
Розділ 2	13
Розділ 3	19
Розділ 4	25
Розділ 5	33
Розділ 6	38
Розділ 7	46
Розділ 8	59
Розділ 9	63
Розділ 10	72
Розділ 11	83
Розділ 12	88